

DE SMARTPHONE EN TECHNOSTRESS

Het recht op deconnectie als antwoord?

BRAM TOMBEUR
Employment consultant

Sociale Praktijkstudies nr. 2018/4

Verantwoordelijke uitgever: Paul De Ridder

© 2018 Wolters Kluwer Belgium NV
Raghen Business Park
Motstraat 30
2800 Mechelen

Klantenservice:

Motstraat 30
2800 Mechelen
Tel.: 015 78 76 00
klant.BE@wolterskluwer.com
www.wolterskluwer.be

Behoudens de uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt worden, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande en schriftelijke toestemming van de uitgever.

D/2018/2664/097
ISBN 978-94-03-00612-3
BP/SPS-BI18004

Inhoudstafel

Voorwoord	1
DEEL I: INLEIDING	3
Hoofdstuk 1. Opkomst van de smartphone	5
Hoofdstuk 2. Technostress	9
Hoofdstuk 3. Interludium	15
DEEL II: ACTUEEL WETTELIJK KADER TER BESTRIJDING VAN TECHNOSTRESS	17
Hoofdstuk 1. Arbeidsovereenkomstenrecht	19
Hoofdstuk 2. Arbeidsbeschermingsrecht	23
Afdeling I. De arbeidstijdregelgeving	24
§ 1. Algemeen	24
§ 2. De Arbeidstijdrichtlijn	25
I. Het Europees begrip arbeidstijd en technostress	26
II. Arbeidsduurgrenzen	29
III. Rusttijden	30
IV. Uitsluitingen	31
§ 3. De Arbeidswet	33
I. Het Belgisch begrip arbeidstijd en technostress	33
II. Arbeidsduurgrenzen	39
III. Rusttijden	43
IV. Overwerk	46
A. Inhaalrust toekennen en betaling van overloon als voorwaarden voor toegelaten overwerk	47
B. Vrijwillige overuren	50
C. Plaats voor nuance?	52
V. Uitsluitingen	53
A. Algemeen	53
B. Leidinggevend en vertrouwenspersonen: wie zijn ze?	54
C. Uitsluiten, een kinderspel?	57

D.	Gevolgen van de uitsluiting	60
E.	Remediëring?	62
§ 4.	De arbeidstijdregulering en technostress: een stand van zaken	64
I.	Arbeidstijd en bereikbaarheidsdiensten anno 2018: nood aan een update	65
II.	Misbruik en complexiteit als gevolg van ruime uitsluitings- en uitzonderingsmogelijkheden	69
III.	Een recht om minder te werken?	70
IV.	Persoonlijke reflectie	70
Afdeling II.	Het welzijn van de werknemer	71
§ 1.	Algemeen	71
§ 2.	De Welzijnswet: de fundamentele principes	74
§ 3.	Psychosociale risico's op het werk: specifieke verplichtingen voor de werkgever inzake werkstress	77
I.	Algemeen	77
II.	Het voeren van een stressvoorkomingsbeleid	79
III.	Mogelijke procedures voor slachtoffers	83
A.	Interne procedure: de psychosociale interventie	85
1.	De informele psychosociale interventie	85
2.	De formele psychosociale interventie	86
B.	Externe procedure	89
§ 4.	Cao nr. 72	91
I.	Algemeen	91
II.	De verplichtingen	92
A.	Algemene verplichting: een stressbeleid voeren	93
B.	Overleg	93
C.	Voorlichting van de werknemers	94
D.	Opleiding van de werknemers	94
§ 5.	De welzijnswetgeving en technostress: een stand van zaken	94
Afdeling III.	Conclusie	100
DEEL III: LE DROIT À LA DÉCONNEXION		103
Hoofdstuk 1. Algemeen		105
Afdeling I.	Eerste voorbeelden op sectoraal- en ondernemingsniveau	106
Afdeling II.	Ontstaan van het Franse recht op deconnectie	108

Hoofdstuk 2. Het Franse recht op deconnectie geanalyseerd	111
Afdeling I. Toepassingsgebied	111
Afdeling II. Algemene inhoud	113
Afdeling III. Het recht op deconnectie in concreto	114
§ 1. Modaliteiten voor de volledige uitoefening van het recht op deconnectie	115
§ 2. Maatregelen om het gebruik van digitale hulpmiddelen te reguleren	115
§ 3. Respect voor de rusttijden	116
§ 4. Respect voor het privé- en gezinsleven	118
§ 5. Training en sensibilisering	119
Afdeling IV. Invoering van de maatregelen in Franse ondernemingen	120
Afdeling V. Sanctionering	121
Hoofdstuk 3. La déconnexion, et alors?	123
DEEL IV: CONCLUSIE	131
Hoofdstuk 1. Nood aan een recht op deconnectie?	133
Afdeling I. Een Europees recht op deconnectie?	133
Afdeling II. Alternatieven voor het recht op deconnectie?	134
§ 1. Rusttijd en digitale rust	135
§ 2. Maatregelen	137
§ 3. Opleiding en voorlichting	137
§ 4. Omkadering van bereikbaarheidsdiensten	139
§ 5. Een juridisch statuut voor stand-bytijd	140
Afdeling III. Besluitende overwegingen bij het recht op deconnectie	140
Hoofdstuk 2. Deconnectie in België, quo vadis?	143
Hoofdstuk 3. De nood aan verdere stappen: beleidsvoorstellen	149

Bibliografie	153
Wetgeving	153
Rechtspraak	155
Rechtsleer	158
Varia	164